

Novelty. This article is the first overview of Aleksander Brückner's publication activity within the framework of his co-operation with the Ethnographic Society in Lviv.

The practical significance. The materials of the publication may become a starting point for a more in-depth study of cooperation between Ukrainian scientific societies and European scientific centres.

Key words: Aleksander Brückner, «Lud», Ethnographic Society, ethnography, history of Slavic cultures, scientific dialogue.

Стаття надійшла до редакції 10.01.2025

Отримано після доопрацювання 11.02.2025

Прийнято до друку 18.02.2025

УДК 78.072 (477):050 (477.83/.86):78.03 (477.83/.86)

СОЦІОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ЛАНДШАФТ ПУБЛІКАЦІЙ МЕЛАНІЇ НИЖАНКІВСЬКОЇ НА СТОРІНКАХ ЧАСОПISУ «ДІЛО» 30-х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ

Уляна МОЛЧКО – доктор філософії, доцент,
доцент кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки, Дрогобицький
державний педагогічний університет ім. І. Франка, Дрогобич, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-1519-6053>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.50.966>
u.molchko@gmail.com

Розглянуто змістову наповненість пресових матеріалів Меланії Нижанківської на сторінках львівського часопису «Діло». Осмислено соціокультурологічну подієвість початку 30-х років ХХ століття як вартісний фактичний контент історико-культурного минулого. Проаналізовано тематичний спектр публікацій, у яких висвітлюються мистецькі та концертні імпрези під час Жіночого конгресу «Союзу українок» у Станиславові, досягнення в хореографії, музичній освітній сфері на теренах Східної Галичини. Охарактеризовано виконавський репертуар артистичного складу мистецьких програм у рамках громадсько-культурних акцій. Доведено, що пресові матеріали М. Нижанківської 30-х років ХХ століття мають аксіологічну значущість, пізнавальний потенціал пов'язаний з важливими явищами, які репрезентували націєтворчий поступ на шляху утвердження державності.

Ключові слова: публіцистика, періодика, Галичина, українська музична культура, культурно-мистецьке життя, Меланія Нижанківська.

Постановка проблеми. Суспільно-політичне та громадсько-культурне життя Східної Галичини початку ХХ століття репрезентувалося різноплановими заходами, що відображали динаміку формування національної та державницької свідомості. Події соціокультурологічного характеру доповнювалися арт-програмами. Мистецькі частини таких імпрез творили професійні виконавці, які представляли публіці високохудожні композиції з світової та української культури. Цей багатий фактичний матеріал знайшов висвітлення в публікаціях, що побачили світ на сторінках одного з популярних щоденників в Східній Галичині «Діло». Часопис часто друкував досягнення мистецьких освітніх осередків, що засвідчує велику увагу громадянства до подій у педагогічній царині. Багаторічний дописувачем до зазначеного пресодрука була М. Нижанківська, пресові матеріали якої сьогодні є актуальними і вимагають культурологічної та публіцистичної оцінки.

Аналіз досліджень і публікацій. Публіцистична спадщина М. Нижанківської висвітлювалася в нашому дисертаційному дослідженні [7], а також низці публікацій [8; 9]. Стаття спирається на наукові праці з питань мистецької та музичної журналістики [6; 16], у яких висвітлювався жіночий рух [14], хореографічна культура початку ХХ століття [1; 15]. Основою дослідження стали маловідомі газетні матеріали з давнього періодичного видання «Діло», доступні у зв'язку з оцифрування часопису та вільному доступі в інтернет мережі.

Мета статті – охарактеризувати тематико-змістовий контент пресових матеріалів М. Нижанківської, що побачили світ на шпальтах львівського часопису «Діло» в 30-х роках ХХ століття за повним підписом авторки «Меланія Нижанкі(о)вська» та дволітерним криптонімом М. Н.

Виклад основного матеріалу. Публіцистика М. Нижанківської є унікальним явищем в історії розвитку української мистецької журналістики, котра в першій половині ХХ століття розвивалася «...в руслі як інтерпретаційної (традиція “музичної критики”, продовжувана ще з ХІХ ст.), так і фактологічної журналістики, двох панівних напрямків доби» [6; 299]. Літературний доробок дружини видатного композитора Н. Нижанківського побачив світ на сторінках львівських часописів «Нова Хата», «Жінка», «Життя і Знання», «Рідна Школа», «Діло», «Українські Вісти», «Назустріч». «Авторка підписувала свої публіцистичні матеріали як повним ім'ям Меланія Нижанківська, так і криптонімами М. Н. чи просто М.» [7; 148]. Тісна співпраця з щоденником «Діло» тривала від 1932 до 1939 років. Праця з малодоступними окремими числами зазначеного раритетного пресодрука дала можливість віднайти та доповнити добірку

публікацій М. Нижанківської за 1934 рік, які засвідчують оригінальні сторінки суспільно-громадського та культурно-мистецького життя столиці Східної Галичини першої пол. XX століття.

Публікації львівської журналістки за змістовою наповненістю є відображенням вартісних соціокультурологічних подій, що виявляють розвиток національного середовища в період бездержав'я.

Відкриває добірку газетних матеріалів М. Нижанківської за 1934 рік допис «Танкова трупа Боденвізер» [5; 7], надрукована в рубриці «Зі сцени й естради». Публікація репрезентує оригінальну та маловідому сторінку з хореографічного життя столиці Львова. Авторка ознайомлює читачку аудиторію на шпальтах популярного щоденника «Діло» з подією культурологічної ваги, а саме виступом танцювального ансамблю віденського хореографа Гертруди Боденвізер 5 березня 1934 року, котрий відбувся в приміщенні Великого театру. Висвітлюючи мистецьку імпрезу, журналістський відгук за криптонімом М. Н. (Меланія Нижанківська – *автор*) не містить повної інформації про артистичний склад та концертну програму. Натомість зафіксований публіцисткою виступ європейської слави хореографічного колективу в тогочасному Львові засвідчує високий соціокультурний рівень глядацького середовища Східної Галичини. Заглиблюючись у сторінки хореографічної культури XX століття варто зауважити, що постать Гертруди Бонді (1890–1959 рр.) (сценічний псевдонім Боденвізер – *автор*) була знаковою в світовому мистецтві, оскільки стала засновницею «вільного танцю» [15; 76]. Цей започаткований новий напрям у модерному мистецтві позиціонувався «...як прагнення до особистісної форми вираження в танці, буквально – танець вираження» [1; 155]. Будучи професором Нової Віденської консерваторії, Академії музики і виконавських мистецтв, створивши власні хореографічні курси, мисткиня «...стала частиною художньої еліти повоєнного Відня, яка прагнула оновити себе через емансиповану, але націоналістичну республіканську ідентичність, зберігаючи аристократичний образ віденських вальсів» [1; 157]. Організована нею танцювальна трупа «... “Tanzgruppe Bodenwieser” (1922–1938 рр.) <...> виступала в Австрії та гастролювала країнами Європи», – зазначає О. Бабиш [1; 157].

Власне, про гастрольний виступ зазначеного танцювального колективу з Відня повідомляє М. Нижанківська у відгуку на сторінках «Діло» 10 березня 1934 р. У газетному матеріалі авторка піднесено зазначає, що глядачі «... з затаєним віддыхом переживали поезію барви, звуку і руху, які лучились в одну нерозривну, гармонійну цілість» [5; 7]. Хореографічна трупа, на думку публіцистки, відзначалася оригінальністю, зокрема «... добір програми, костюмів, музичного супроводу, шляхотне, плавне, ніжно вирівняне виконання, давало враження великої, внутрішньої столітньої традицією надбаної культури» [5; 7]. Артисти показали хореографічні номери в модерному стилі. «Представляли рухом бітональність (колисання: “Казелла”), наслідували механічний рух дзвонового язичка (Борткевич – “Дзвони”), символізували заперечення, пробіск надії і притакуючу віру в життя (Борткевич: Ні, Може, – Любер – Так)», – пише М. Нижанківська [5; 7]. Допис містить виконавську характеристику диригента, акомпаніатора-піаніста Марселя Люрбера, який «... в одній особі був одним словом універсальний. Вчувався і витонченою ніжністю і модерною рішучістю в настрої танцюючих і підкреслював їх дискретно» [5; 7].

Стильовий напрям «вільного танцю» Г. Боденвізер знайшов продовження у хореографічному мистецтві галицької артистки І. Голубовської, яка «... від 1931–33 рр. студіювала мистецький танець і окремо композицію в школі Лідії Фальтер, учениці Гертруди Боденвізер у Відні» [14; 184].

Ще одним дописом «Вечір ритмо-плястичних танків» [2; 7] М. Нижанківська засвідчує культурологічну подієвість у хореографічній царині, а саме виступи вихованців школи О. Суховерської. Публікація є вартісним джерелознавчим матеріалом, оскільки не лише фіксує прізвища танцюристів, але й дає характеристику майстерності виконавців.

Подія відбувалася 14 березня 1934 р. у театрі «Ріжнородностей». Серед учнів класу О. Суховерської журналістка відзначила концертні номери Дарії Нижанківської, в майбутньому відомої української артистки Львівського театру опери та балету, засновниці «Студії мистецького танку» у Вінніпезі. В хореографічній школі О. Суховерської вона навчалася десять років та «...вдосконалила танкову техніку і розвинула до деякої міри свою індивідуальну танкову думку» [14; 176].

На хореографічній імпрезі молода танцівниця репрезентувала ансамблеві виступи з М. Федорчаківною. Виховуючись на тогочасних хореографічних тенденціях, учениці представили хореографічну композицію в модерному стилі «вільного танцю», а саме передали механічний рух ляльок («Паятик і лялька (Нижанковська-Федорчаківна) [2; 7]»). А «Вальс у виконанні Нижанковської-Федорчаківної мав багато свіжості і граціозності. <...> Виразово й індивідуально найсильніша Нижанковська: вона виявилась надзвичайно доброю солісткою в танку з чинелями. <...> Блудним огником заблистіла дрібно, ніжно, філіграново Федорчаківна» [2; 7]. Цей газетний матеріал проливає світло на маловідомі сторінки мистецького становлення майбутньої української артистки.

Крім зазначених учениць школи О. Суховерської виступали Дарія Тарнавецька, Дада Квасницька, (?)¹ Ломаківна, Реня Голіната. Музичний супровід здійснював Богдан Перфецький.

Два дописи за 1934 рік присвячені подіям, на яких представлені покази народних строїв. Публікація «Равт під гаслом “Шануймо народню ношу”» [11; 4] висвітлює імпрезу культурологічного характеру, проведену Союзом Українок і Діловим Конгресовим Комітетом. Джерелознавчою вартістю допису є опис М. Нижанківською музичної частини акції. До неї на вечорі були залучені піаністка (?) Вишницька, танцівниця (?) Гогульська, співачки І. Приймова, С. Стадник, декламаторка О. Кривицька. Авторка критично висловлюється про публіку, яка «... не знала на цьому вечорі нічого крім себе самої і свого строю. І тому всі концертні декламаторські і танкові виступи пройшли мимо її свідомости, а шкода, бо вони були дуже цікаві і на високім мистецьким рівні» [11; 4]. Допис є цінним публіцистичним матеріалом, оскільки проливає світло на творчі біографії відомих митців-жінок Східної Галичини.

У публікації М. Нижанківської «Про свята народньої ноші» [10; 6] акцентується увага читацької аудиторії на вазі імпрез, на яких здійснюється показ українських строїв. Авторка відзначає такий захід у Станиславові під час Жіночого конгресу. На жаль, на думку журналістки, він був «... односторонній тільки доривочно зорганізований» [10; 6]. Інакший підхід до цієї теми у львівських товариствах, які хочуть показати давні строї. У дописі М. Нижанківська репрезентує свої роздуми про впровадження стилізованого одягу з вишивкою в повсякденному житті.

Допис «Репрезентаційний концерт жіночого конгресу» [13; 3] є відгуком з арт-імпрези, яка проходила в рамках з'їзду товариства «Союз Українок». Ця публікація фіксує участь грона українських жінок мисткинь. В музичному вечорі брали участь віолончелістка Христина Колесса, яка представила публіці низку творів: «Токату» Д. Фрескобальді, «Пісню Менестреля» О. Глазунова, «Колискову» В. Барвінського. Авторка відзначає виконавські риси віолончелістки, а саме «... чистоту виконання, м'яку солодкість та повноту тону, хист передати правдиве мистецтво і ширшому, музично не підготовленому загалові» [13; 3].

Вокальні номери репрезентувала М. Сокіл, яка проінтерпретувала «Ой, поля!» В. Барвінського, «Ой, одна я, одна» М. Лисенка, «Тихесенький вечір» К. Стеценка, «Думка Парасі» з опери «Сорочинський ярмарок» О. Глазунова. На думку М. Нижанківської «... голос співачки сповнів, набрав блиску і певности, скріпшав» [13; 3], вражала чистота дикції.

Концертний виступ піаністки М. Вишницької складався з «Гуморески» С. Людкевича, «Прелюдії» В. Барвінського. Вона «грала технічно дуже вміло, звучно, з великим розмахом і вервою блистала у п'янах», – пише М. Нижанківська.

Вечір завершився виконанням кантати «Хай неволі тьма зникає» С. Людкевича на вірші М. Підгірянки під батуту (?) Сулимівни. На концерті фортепіанний супровід хорові твори О. Ціпановська, віолончелістці Х. Колесси – І. Крих.

Лаконічний допис «Популярна академія» [4; 3] М. Нижанківської повідомляє про академію для селянок, що відбулася в рамках Українського жіночого конгресу 24 червня 1934 р. у залі «Сокола». На імпрезі виконано гімн «Союзу українок» хором із сіл Угринів, Ямниця Побереже. З промовою виступила О. Кисілевська, яка закликала сестер-селянок берегти «... мову і віру, традицію ноші і нашу пісню» [4; 3].

Газетний матеріал «Равт Союзу Українок» [12; 1] галицької дописувачки є рецензією на музичну частину Українського жіночого конгресу, яка була представлена в залі «Сокола» 24 червня 1934 р. Допис є вартісним джерелознавчим матеріалом, оскільки зафіксована журналісткою концертна програма констатує високий професійний рівень проведення соціокультурних подій Львова. У виконанні жіночого струнного оркестру під супровід фортепіано прозвучала «В'язанка українських народних пісень» Ярослава Барнича. Авторка відзначає виступ вокалістки (?) Мацевич-Трачевої, голос якої «... хоч невеликих розмірів, має багато м'якості і гнучкості. Дикція й інтерпретація були добрі» [12; 1]. Співачка представила слухачській аудиторії низку творів українських композиторів: «Айстри» М. Лисенка, «Бабине літо» Д. Січинського, «Жити ще хвилю» Я. Лопатинського.

На святковому вечорі продеklamована О. Барнич (донькою Катерини Рубчакової) поезія «В похід» Ую Кравченко «...дуже прегнантно (змістовно – Автор), плястично, з вервою правдивої артистки» [12; 1]. На жаль, у публікації виконувані твори подані без назви та зазначення композитора, але і ця інформація вказує на високомистецьке наповнення концертної програми. Зокрема, скрипкові твори були проінтерпретовані (?) Дрогомирецькою, (?) Бойківною; фортепіанні композиції В. Барвінського, М. Колесси, М. Лисенка – (?) Лепківною. Завершує М. Нижанківська допис ствердженням, що «...Станиславів розпоряджає добрими концертними силами» [12; 1].

«Попис елевів філії Муз. Інституту» [3; 4] відображає культурно-освітню подію Золочівської філії Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка. Іспити складали учні-піаністи класів викладачів (?) Віханської, (?) Демчишинівної та учні-скрипалі класу (?) Левицького. «Продукції були солідно підготовлені й удачно виконані. Певний удар, чиста інтонація і відповідна динаміка – оце головні прикмети відтворчих продукцій», – відзначає М. Нижанківська [3; 4].

Висновок. Соціокультурний простір Львова в 30-х роках ХХ століття яскраво відображений у

публікаціях М. Нижанківської на сторінках часопису «Діло». Розгляд змістової наповненості пресових матеріалів галицької журналістики дозволяє зробити висновок, що вони є хронікою важливих суспільно-мистецьких та освітніх подій Східної Галичини окресленого періоду. Акцентування в публікаціях на концертних програмах під час знакових соціокультурогічних заходів та виконавській майстерності артистів дає можливість стверджувати їх індивідуальну особливість, а саме глибоку інформативність та документальність. Впровадження дописів М. Нижанківської в український культурологічно-науковий простір сприятиме поглибленню досліджень у царині історичного минулого Східної Галичини та музичної публіцистики ХХ століття.

Примітки:

¹У цих і наступних випадках ім'я не встановлено.

Список використаної літератури

1. Бабич О. Філософія танцювальних рухів Гертруди Боденвізер у контексті розвитку експресивного танцю. *Вісник Київ. нац. ун-ту культури і мистецтва. Серія: Мистецтвознавство*. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2022. Вип. 46. С. 155–160.
2. М. [еланія] Н [ижанківська]. Вечір ритмо-плястичних танків. *Діло*. 1934. Ч. 71. 18 берез. С. 7.
3. М. [еланія] Н [ижанківська]. Попис елевів філії Муз. Інституту. *Діло*. 1934. Ч. 179. 10 лип. С. 4.
4. М. [еланія] Н [ижанківська]. Популярна академія. *Діло*. 1934. Ч. 167. 27 черв. С. 3.
5. М. [еланія] Н [ижанківська]. Танкова трупа Боденвізер. *Діло*. 1934. Ч. 63. 10 берез. С. 7.
6. Мельник Л. Музична журналістика: теорія, історія, стратегії. На прикладах із щоденної преси Львова від початків до сьогодення : Монографія. Львів : ЗУКЦ, 2013. 384 с.
7. Молчко У. Культурно-мистецьке життя Східної Галичини кінця ХІХ – першої половини ХХ століть у музично-критичній публіцистиці родини Нижанківських : дис. ... д-ра філософії: 034. Івано-Франківськ, 2024. 196 с.
8. Молчко У. Музично-критичні статті Меланії Нижанківської на сторінках журналу «Нова Хата». *Вісник Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника. «Мистецтвознавство»*. Івано-Франківськ, 2008. Вип. ХІІ–ХІІІ. С. 93–99.
9. Молчко У. Сторінки соціокультурного минулого Східної Галичини початку ХХ століття у публіцистиці Меланії Нижанківської. *Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку* : наук. зб. Напрямок «Культурологія» / упор. і наук. ред. В. Г. Виткалов. Рівне : РДГУ, 2022. Вип. 43. С. 37–42.
10. Нижанковська М. Про свята народньої ноші. *Діло*. 1934. Ч. 293. 1 листоп. С. 6.
11. Нижанковська М. Равт під гаслом «Шануймо народню ношу». *Діло*. 1934. Ч. 170. 30 черв. С. 4.
12. Нижанківська М. Равт Союзу Українок. *Діло*. 1934. Ч. 168. 28 черв. С. 1.
13. Нижанковська М. Репрезентаційний концерт жіночого конгресу. *Діло*. 1934. Ч. 167. 27 черв. С. 3.
14. Пастернакова М. Українська жінка в хореографії. Вінніпег, 1963. 217 с.
15. Пастух В. Сценічна хореографічна культура Східної Галичини 20–30-х років ХХ століття : дисер. ... канд. миств. : 17.00.01. Київ, 1999. 187 с.
16. Середа О. У полоні арту: українська мистецька преса Галичини міжвоєнного двадцятиліття : монографія / НАН України, Львів. нац. наук. б-ка України ім. В. Стефаника, Наук.-дослідний ін-т пресознавства. Львів, 2023. 364 с.

References

1. Babych O. Filosofiia tantsiuvalnykh rukhiv Hertrudy Bodenvizer u konteksti rozvytku ekspresyvnoho tantsiu. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstva. Seria: Mystetstvoznnavstvo*. Kyiv : Vydavnychiy tsentr KNUKiM, 2022. Vypusk 46. S. 155–160 [in Ukraine].
2. M. [elaniia] N [yzhankivska]. Vechir rytmo-plestychnykh tankiv. *Dilo*. 1934. Ch. 71. 18 bereznia. S. 7 [in Ukraine].
3. M. [elaniia] N [yzhankivska]. Popys elieviv filii Muz. Instytutu. *Dilo*. 1934. Ch. 179. 10 lypnia. S. 4 [in Ukraine].
4. M. [elaniia] N [yzhankivska]. Populiarna akademiia. *Dilo*. 1934. Ch. 167. 27 chervnia. S. 3 [in Ukraine].
5. M. [elaniia] N [yzhankivska]. Tankova trupa Bodenvizer. *Dilo*. 1934. Ch. 63. 10 bereznia. S. 7 [in Ukraine].
6. Melnyk L. Muzychna zhurnalistyka: teoriia, istoriia, stratehii. Na prykladakh iz shchodennoi presy Lvova vid pochatkiv do sohodennia : Monohrafiia. Lviv : ZUKTs, 2013. 384 s [in Ukraine].
7. Molchko U. Kulturno-mystetske zhyttia Skhidnoi Halychyny kintsia KhKh – pershoi polovyny KhKh stolit u muzychno-krytychnii publitsystytsi rodyny Nyzhankivskykh : dys. ... doktora filosofii: 034. Ivano-Frankivsk, 2024. 196 s [in Ukraine].
8. Molchko U. Muzychno-krytychni statti Melanii Nyzhankivskoi na storinkakh zhurnalu «Nova Khata». *Visnyk Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu im. V. Stefanyka. «Mystetstvoznnavstvo»*. Ivano-Frankivsk, 2008. Vypusk KhII–KhIII. C. 93–99 [in Ukraine].
9. Molchko U. Storniky sotsiokulturnoho mynuloho Skhidnoi Halychyny pochatku KhKh stolittia u piblitsystytsi Melanii Nyzhankivskoi. *Ukrainska kultura : mynule, suchasne, shliakhy rozvytku* : nauk. zb. Napriam «Kulturolohiia» / upor. i nauk. red. V. H. Vytkalov. Rivne : RDHU, 2022. Vypus 43. S. 37–42 [in Ukraine].
10. Nyzhankovska M. Pro sviata narodnoi noshi. *Dilo*. 1934. Ch. 293. 1 lystopada. S. 6 [in Ukraine].
11. Nyzhankovska M. Ravt pid haslom «Shanuimo narodniu noshu». *Dilo*. 1934. Ch. 170. 30 chervnia. S. 4 [in Ukraine].
12. Nyzhankivska M. Ravt Soiuzu Ukrainok. *Dilo*. 1934. Ch. 168. 28 chervnia. S. 1 [in Ukraine].
13. Nyzhankovska M. Reprezentatsiinyi kontsert zhinochoho kongresu. *Dilo*. 1934. Ch. 167. 27 chervnia. S. 3 [in Ukraine].
14. Pasternakova M. Ukrainska zhinka v khoreohrafi. Vinnipeg, 1963. 217 s. [in Ukraine].
15. Pastukh V. Stenichna khoreohrafichna kultura Skhidnoi Halychyny 20–30-kh rokiv KhKh stolittia : dyser. ...

kand. mystetst. : 17.00.01. Kyiv, 1999. 187 s. [in Ukraine].

16. Sereda O. U poloni artu: ukrainska mystetska presa Halychyny mizhvoiennoho dvadtsiatylittia : monohrafiia / NAN Ukrainy, Lvivska natsionalna naukova biblioteka Ukrainy imeni V. Stefanyka, Naukovo-doslidnyi instytut presoznavstva. Lviv, 2023. 364 s. [in Ukraine].

SOCIO-CULTURAL LANDSCAPE OF MELANIA NYZHANKIVSKA'S PUBLICATIONS IN THE MAGAZINE «DILO» IN THE 1930-s XX CENTURY

Ulyana MOLCHKO – Doctor of Philosophy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Music Theory and Instrumental Training, Faculty of Primary Education and Arts, Ivan Franko State Pedagogical University of Drohobych, Drohobych, Ukraine

The content of Melania Nyzhankivska's press materials in the Lviv magazine «Dilo» is examined. The socio-cultural events of the early 1930-s are interpreted as valuable factual content of the historical and cultural past. The thematic spectrum of publications covering artistic and concert events during the Women's Congress of the Union of Ukrainian Women in Stanislaviv, achievements in choreography and music education in Eastern Galicia is analysed. The performance repertoire of the artistic cast of artistic programmes within the framework of public and cultural events is characterised. It is proven that Melania Nyzhankivska's press materials from the 1930-s have axiological significance and cognitive potential related to important phenomena that represented nation-building progress on the path to establishing statehood.

Key words: journalism, periodicals, Galicia, Ukrainian musical culture, cultural and artistic life, Melania Nyzhankivska.

UDC 78.072(477):050(477.83/.86):78.03(477.83/.86)

SOCIO-CULTURAL LANDSCAPE OF MELANIA NYZHANKIVSKA'S PUBLICATIONS IN THE MAGAZINE «DILO» IN THE 1930-s XX CENTURY

Ulyana MOLCHKO – Doctor of Philosophy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Music Theory and Instrumental Training, Faculty of Primary Education and Arts, Ivan Franko State Pedagogical University of Drohobych, Drohobych, Ukraine

The aim – is to characterise the thematic and content-related content of Melania Nyzhankivska's press materials, which were published in the Lviv magazine «Dilo» in the 1930-s under the full signature of the author «Melania Nyzhankivska» and the two-letter cryptonym M. N.

Research methodology. The research methodology is based on a combination of general scientific and art history methods, in particular source studies and historical and cultural studies, which are used to examine the volume and place of Melania Nyzhankivska's publications in the 1930-s in the magazine «Dilo» and highlighting the pages of the historical and social life of Lviv. The article also uses special methods: content analysis – to characterise the essence of M. Nizhankivska's publications; descriptive analysis – to highlight the thematic and content-related content of the articles; biographical analysis – to represent the little-known pages of the artistic personality of Eastern Galicia; systematisation – to summarise the results of the research and formulate conclusions.

Novelty. Based on the scientific research conducted, an analysis of the little-known publications of Melania Nyzhankivska from the Lviv period of her life in the 1930s was carried out for the first time. It has been proven that these press materials record the unique sociocultural events of that period. The newspaper reviews in the pages of the magazine «Dilo» were examined, which covered the activities of the women's society «Soiuz Ukrainok» («Union of Ukrainian Women»), artistic events in the field of choreography, and the achievements of young musicians in the field of education. The journalistic content is analysed, shedding light on concert programmes featuring prominent Ukrainian artists and musicians, as well as their repertoire.

The practical significance. The article will serve as a valuable basis for research in the field of the historical past of Eastern Galicia and musical journalism of the 20th century.

Key words: journalism, periodicals, Galicia, Ukrainian musical culture, cultural and artistic life, Melania Nyzhankivska.

Стаття надійшла до редакції 12.05.2025
Отримано після доопрацювання 18.05.2025
Прийнято до друку 25.05.2025

УДК 75.052:7.011.2](477)

МУРАЛИ ЯК ІНДИКАТОР СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В УРБАНІСТИЧНОМУ ПРОСТОРІ : СВІТОВИЙ ДОСВІТ ТА УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ

Ганна БІТАЄВА – молодший науковий співробітник відділу культурних стратегій, ініціатив і технологій, Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

<http://orcid.org/0000-0003-4551-1325>

<https://doi.org/10.35619/ucpmbk.50.967>

bitaieva@mari.kyiv.ua